

N:o 13.

Af Herr **Adlersparre, Rudolf**: *Angående underdånig framställning till Kongl. Maj:t, om meddelande af föreskrifter rörande försigtighetsmått vid svedjande m. m.*

1868 års skogseldar i riket hafva förstört tusentals tunnland skog och beröfvat framtiden en tillgång, som icke är lätt ersatt. Om man forskar efter orsakerna till denna betydliga förödelse, skall det visa sig, att den omedelbara anledningen till skogseldarnes uppkomst i allra flesta fall består i bristande varsamhet vid bränning af svedjeland, och att således det medelbara och ursprungliga upphofvet till skogseldar bör tillskrivas lagstiftningens brister, beträffande de försigtighetsmått, som vid bränning af svedjeland aldrig borde få åsidosättas.

Att dessa försigtighetsmått intaga ett framstående rum för bevarande af allmän och enskild torde af en hvar medgifvas, då det ihågkommes, att klimatet i icke oväsentlig mån skall vara beroende af skogarne, derigenom att detsammes hårdhet skulle tilltaga efter deras förödande inom stora landsträckor, och då det vidare bemärkes, att vår bergshandtering uteslutande hvilar på en ymnig tillgång af det ur skogarne hemtade bränslet och att trävarurörelsen i och för sig, vid en förständig skogshushållning, lemnar en alltid på den utländska marknaden säljbar exportartikel till utbyte mot de nödvändighetsvaror, som vi måste från främmande länder införskrifva.

Vid en granskning af allmänna lagens stadganden i 15 Kap. Byggningsbalken om hvad till förekommande och hämmande af skogseld bör iakttagas, lærer det icke kunna förnekas, att dessa stadganden erbjuda allt för ringa trygghet i dessa hänseenden. Väl ifrågasätter jag icke, att nya Strafflagens ansvarsbestämmelser beträffande den som uppsåtligen satt eld å skog och den som uppsåtligen genom oförsigtighet, vårdslöshet eller försummelse är vållande till dylik eldskada, ju icke äro för det ändamål, som med ansvarsbestämmelser kan ernås, fullt tillräckliga. Men jag tror, vidkommande uppsåtligt vållande till skogseld, att skärpta föreskrifter om försigtighetsmått vid upptändning af eld ute å mark vare sig för bränning af svedjeland eller

annan orsak skulle verksamt bidra att förekomma skogseldar, äfvensom att mera fullständiga stadganden rörande åtgärder för skogseldars släckning än nu gällande, skulle bereda utväg att hämma en uppkommen skogselds spridning, allt i förening med tidsenliga straffpåföljder vid uraktlåtenhet af gifna föreskrifter, äfven om skada ej sker.

Likasom man för städerna icke åtnöjt sig att reglementera mot oförsigtigt handhavande af eld, utan funnit behöfligt att genom årliga besigtningar å eldstäder, genom vakthållning nattetid och genom tillgång på nödig eldsläckningsredskap bereda sig trygghet mot eldfara och utväg att hämma dylik fara der den uppstår, så synes mig äfvenledes för landet beträffande skogarne icke göra tillfyllest att hafva stadganden, som endast i allmänna ordalag påbjuda de försigtighetsmått, som vid utsättande af eld ute på mark böra iakttagas, utan torde det äfven här vara behöfligt, att genom lagbud berättiga någon myndighet att vid hvarje förekommande fall på förhand undersöka försigtighetsmåten och tillsätta särskilde tillsyningsmän, der det finnes behöfligt.

Sålunda torde det icke vara nog, att lag förelägger den, som vill svedjeland bränna, att afrödja skogen näst omkring, gräfvä upp jorden, och hafva vatten och redskap, som tjenar till släckning; han borde ock, enligt min mening, vara skyldig att, innan antändning sker, för någon vederbörande visa de försigtighetsmått som blifvit iakttagna, så att denna kunde pröfva om tillräckligt med skog blifvit å gränserna undanröjd, om jorden derå upplöjd till erforderlig bredd, om vattentillgången vore så ymnig som fordras. Betydelsen af orden "starkt väder, stor torka och hetta", hvilka utmärka de tillfällen då svedjeland ej får antändas, lemna ock rum för tvetydighet; och nekas kan icke, att det erbjuder större svårighet att, sedan eldfara timat, pröfva, huru i dessa hänseenden sig förhållit, än att, innan tillstånd till antändningen meddelas, lemna åt vederbörande att bedöma, huruvida väderleken bör utgöra hinder mot antändningen. Härjemte kan det såsom en ofullständighet anmärkas, att lagen icke upptager skyldighet för svedjare att besörja eldens utsläckning, der "starkt väder" under bränningen uppkommer och sådant bevisligen låtit sig göra. Väl bestämmer lagen, att ingen får lemna svedjeland innan elden är alldeles utsläckt, men den förutsätter jemväl, att eldfara kan uppkomma derigenom att elden fördolt sig så att den ej kunnat märkas; och det förekommer mig derföre vara nödvändigt stadga, att svedjandet måste vaktas, intill dess någon vederbörande genom noggrann undersökning funnit elden vara alldeles utsläckt.

Det anförda torde, i sammanhang med årets erfarenhet vara tillräckligt för att visa, att åberopade lagstadganden behöfva en revision; och jag anser mig af denna anledning, och för att här undvika för stor vidlyftighet kunna förbigå de vidare påminnelser, som vid en fortsatt granskning deraf framstå.

Icke heller vill jag äfventyra försöket att framlägga antagligt förslag till afhjelpande af de åsyftade bristerna. Ämnet torde ock höra under det enligt grundlagen Kongl. Maj:t ensamt tillkommande lagstiftningsområde, hvarföre Kongl. Maj:t ock måste anses vara bäst i tillfälle att afgöra hvilka nya föreskrifter, som i frågan erfordras. Dock torde det enligt min mening vid en dylik pröfning tagas under öfvervägande, huruvida icke åt den nya kommunalinstitutionen på landet lämpligen borde och kunde inrymmas den myndigheten att vid hvarje förekommande fall pröfva, om och när eld finge tändas å svedjeland och hålla uppsyn öfver noggranna uppfyllandet af de till förekommande af eldfara under dylik bränning meddelade föreskrifter och stadganden.

På grund af hvad jag sålunda haft tillfälle framställa, tillåter jag mig förvordsamt föreslå, att Riksdagen måtte besluta:

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t göra underdånig framställning derom, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och till allmän efterlefnad påbjuda en stadga, innehållande fullständigare föreskrifter om försigtighetsmått iakttagande vid svedjande och högre straffbestämmelser mot deras öfverträdande, "*äfven då skada ej sker,*" än dem allmänna lagen i 15 Kap. Byggningsbalken upptager och genom hvilken stadga kommunalstyrelsen å landet bemyndigas att utöfva tillsyn öfver nämnda föreskrifters behöriga efterlefnad.

I motionen har jag blott sökt framhålla en af de sidor, som skulle gifva skogen ett skydd, som den väl förtjenar. Flera sätt härtill finnas, liksom flera brister att afhjelpa. God lagstiftning och genom folkskolan inplantad vördnad för lagen äro bästa vägarne enligt min tro. Huru litet skogen aktas se vi ofta. Den stora skogen fälles och planteringar förstöras af okynne. Ordspråket nämner ju skogen den fattiges kapp. Denna kapp börjar väl blifva något malstungen i vårt land, men den fattige är kvar. Väl tyckes mig, om något kunde göras, för den ena, för den andra.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Rudolf Adlersparre.
